

En merkelig kasuistikk

Om distraktorenes farlighet i den diagnostiske prosessen

Det var en marsdag. Solskinn og snø og kaldt og flott. Klokka var 0730 omtrent.

Jeg hadde hatt vakt fra dagen før og var på vei til barnehagen med John på fem år. Det var alltid spennende om noen ringte før vaktslutt kl 8. Det var så langt vekk at kontordagen kunne forskyves en time eller to. Altså allerede en spennende situasjon for meg.

Telefonen ringte og en dame fortalte at sønnen hennes på åtte, ni år var lammet på hele høyre side. Han hadde ikke feber eller vondt noe sted, men kunne ikke bruke armen og beinet.

Han hadde våknet slik om morgenen. De bodde bare en liten avstikker fra min planlagte rute. Jeg ble fornøyd med at jeg ikke skulle langt, men syntes det var en noe mystisk sykdom.

Jeg kjørte oppover de bratte bakkene, da motoren begynte å fuske og stoppet etterhvert. Den meget gamle og velbrukte Saaben begynte å svikte. Jeg ble opprørt over dette og følte meg dum og klønete som kjørte legevakts med et slikt svikfullt maskineri. Jeg burde kjøpt mer enn to nye tennpluggkabler. Troen på egen kraft og kompetanse dalte betydelig. John var også noe betenkt og begynte nok for første gang å tvile på sin far. Jeg fikk imidlertid nokså fort startet igjen, og vi fusket oss videre opp til åstedet.

Der møtte moren oss på trappa, John ble med på kjøkkenet og fikk saft og jeg gikk til barneværelset. Der lå det en gutt som så frisk ut, og som kunne fortelle at armen og beinet fungerte litt bedre igjen nå, men var fortsatt litt svakere. Lammelsen hadde vel vart en times tid nå mente moren. Han hadde ikke vært lammet i ansiktet.

Klinisk var han klar, våken, orientert, nærmest upåvirket, ikke nakkestiv. Afebril. Blodtrykk og puls var normale, pupiller normale. Han hadde muligens litt nedsatt kraft i høyre sides ekstremiteter. Refleksene var normale bortsett fra at abdominalrefleksen på den ene siden var utslukket.

Jeg pleier jo sjelden å sjekke denne refleksen, men gjorde det da, og det var altså det eneste egentlige objektive funnet. Sykehistorien var jo allikevel så dramatisk at jeg selvfølgelig valgte å legge ham inn på Barneavdelingen.

Jeg ringte etter ambulansen og så til vakthavende barnelege og sa at hadde det vært en voksen/gammel person så hadde det jo foreligget en åpenbar mistanke om et cerebralt insult evt. TIA. Det var han jo enig i. Gutten skulle selvfølgelig få komme til sykehuset og bli utredet.

Så langt var det meste ganske greit. Jeg følte meg ganske flink og rolig igjen. Ambulansen kom meget fort, og jeg gikk opp til gutten igjen. Han var nå helt normalt sterk i armen og beinet.

Så kom vendepunktet i prosessen. Bestemoren kom nemlig fra kjøkkenet og ba om å få snakke med meg før jeg sendte ham av sted.

Jeg vil her skyte inn at familien besto av mor, bestemor, tenåringssøster og pasientgutten. De var meget antroposofisk orientert. Bestemoren fortalte meg at hun og gutten kvelden før hadde sett på et TV-program om trafikkskadede. Nakkebrudd og lammelser var skildret.

Gutten hadde vært svært opptatt av dette og hadde sagt at han var fryktelig redd for å bli lam. Da han våknet neste morgen var han lam i høyre side. Bestemoren kunne også fortelle at familien hadde svært følsomme sinn.

Guttens søster hadde angivelig vært stum i flere måneder året før, noe som visstnok var forklart som en psykisk forårsaket situasjon uten kjent årsak. Hun snakket igjen nå og var i fin form.

Bestemoren ba meg ganske kraftig om ikke å legge gutten inn på sykehus da dette kunne sementere angst og gjøre ham psykisk fortredd. Søsteren var jo blitt så bra ved forsiktig alternativ hjelp.

Disse nye opplysningene fikk min diagnostiske prosess til å skifte spor. Jeg tror ikke jeg helt orket å gå i mot hennes sterke ønske. Jeg gikk så til gutten igjen. Han hadde stått opp, var frisk, hadde gått ned trappa til sykebilbåra, og skulle legge seg på den. Han var glad for at han var blitt bra og heldigvis fikk slippe å være lam.

Alle var nå godt fornøyde. Jeg tenkte en del kloke psykologiske tanker og godtok at funksjonelle/hysteriske lammelser fantes vel fortsatt, også mange tiår etter Freuds storhetstid blant Wiens borgerfruer.

Antroposofier drev vel fortsatt med slikt, tenkte jeg, og følte vel at jeg var en nokså dyktig totaldiagnostiker som tok hele det menneskelige spektrum med i vurderingene. Her var det rom for både soma og psyke.

Bilproblemet og praksisdagens forsinkelse ble bagateller. Jeg ringte til barneavdelingen og sa at det var gått over og at alt hadde vært psykisk. Barnelegen var skeptisk, men mente jo at jeg som var på stedet, fikk bestemme. Jeg hadde allerede bestemt meg og sendte ambulansen hjem og snakket med en takknemlig mor og bestemor som begge var glade for forløpet og for min kloke avgjørelse. John og jeg kjørte videre til Skreia, bilen gikk bra, og jeg var litt imponert av meg selv. Klokka var vel rundt ni, vi var forsinket, men fornøyde.

Klokka 15 omtrent brøt den intracerebrale blødningen gjennom til subarachnoidalrommet og gutten ble akutt dårlig. Den nye dagens legevakt la ham inn på lokalsykehuset, og han ble derfra sendt til regionalsykehuset. Han ble ikke operert. Tilstanden var usikker lenge, men han kom, så vidt jeg vet, gjennom med kun en liten ensidig hørselsnedsettelse. Jeg ble ikke kritisert av familien, da de visstnok syntes jeg hadde oppført meg adekvat og ikke kunne visst bedre.

Dette er jo en helt uvanlig hendelse, men endel hendelser er rett og slett uvanlige. Poenget med historien er flere:

- Vi må prøve å ikke la oss distrahere. Jfr. bilen, bestemoren, TV-programmet.
- Vi må ikke neglisjere objektive funn som strider mot det vi ønsker skal være realiteten. Jfr. abdominalrefleksen.
- Innbilte sykdommer foreligger kun når reelle sykdommer er utelukket.
- Funksjonelle lammelser er umoderne.
- Det er komplisert å være diagnostiker.
- Man må kun lytte passe mye til pårørende, selv om de som regel har rett.
- Livet kan være urettferdig, også mot leger. (Det endte jo allikevel bra for meg).
- Det er bedre å undersøke folk litt ekstra for sikkerhets skyld, enn å undersøke for lite.
- Sjeldne sykdommer eksisterer.
- Menneskene er mystiske.

N.N.

I denne spalten «Historier fra virkeligheten», Utposten nr. 5, 2007 hadde vi en flott historie som ble kalt: «Jævla legefaen!». Det er på en finurlig måte kommet frem feil forfatter på dette bidraget. Vi har påført Kjell Maartmann-Moe som forfatter, og det er feil! Han skriver både godt og ofte for oss, men altså ikke denne gangen. I Utposten nr. 5 2007 er det Torgeir Landvik som er forfatter! Stor beklagelse både til Kjell Maartmann-Moe og Torgeir Landvik.

